

Številka: Up-1634/22-33

Datum: 22. 1. 2026

ODKLONILNO LOČENO MNENJE SODNIKA DR. RAJKA KNEZA K ODLOČBI ŠT. Up-1634/22 Z DNE 8. 1. 2026

I. Uvod

1. V obravnavani zadevi sem se v razpravi zavzemal za dve možnosti, ki ju večina ni sprejela. Prva (in primarna) možnost je bila, da bi Ustavno sodišče na podlagi Protokola št. 16 h Konvenciji o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) zaprosilo Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) za neobvezno svetovalno mnenje.¹ S tem bi ESČP soočili z vprašanji, ki se v nacionalnih kazenskih postopkih pojavljajo ob *ex tunc* učinkih njegovih odločitev, zlasti kadar gre za postopke, ki so še v teku ali v katerih so izredna pravna sredstva še mogoča. Druga možnost je bila, da, potem ko večina sprejme spremembo stališča in sledi sodbi ESČP v zadevi *Škoberne proti Sloveniji*, se v obrazložitvi jasneje predstavi, kako se s podobnimi težavami spopadajo sodišča v drugih državah in kakšni so mogoči pristopi k procesni ekskluziji dokazov. Večina je ocenila, da glede na 18. člen ZKP in pravilo o izločitvi dokazov takšne informacije v tej odločbi niso primerne. S takšnim pristopom se ne morem strinjati, zato v nadaljevanju pojasnujem razloge za svoje ločeno mnenje.

I. O neizkorišчени možnosti zaprosila za svetovalno mnenje ESČP

2. Možnost zaprosila za svetovalno mnenje po Protokolu št. 16 k EKČP razumem kot del sodniškega dialoga, v katerem morajo ustavna sodišča in ESČP deliti tudi povratne informacije o praktičnih učinkih strasbourške sodne prakse. V tem primeru ne gre za abstraktno vprašanje razlage EKČP, temveč za zelo konkretno težavo, ki ni omejena le na Slovenijo: odločbe ESČP, s katerimi sodišče zgolj deklaratorno ugotovi, da ureditev hrambe in uporabe osebnih (prometnih) podatkov v nacionalnem pravu ni skladna z EKČP, imajo v nacionalnih kazenskih postopkih *de facto* učinke, ki močno presegajo okvir konkretne zadeve, o kateri ESČP odloča.

¹ To možnost imamo od 1. 8. 2018. Nikoli še nismo sprožili tega postopka.

3. ESČP ima v postopkih po EKČP po naravi stvari zgolj deklaratorna pooblastila: ugotavlja kršitve, prisodi pravično zadoščenje in nakaže splošne ali individualne ukrepe, kazenskih sodb pa ne razveljavlja. Nacionalna sodišča, tudi ustavna, so v drugačnem položaju. Kadar se v drugih, še odprtih zadevah ravna po stališčih, izoblikovanih v deklaratorni sodbi ESČP, to praviloma pomeni, da nekaterih dokazov ne smejo upoštevati oziroma da sodbe, ki se na takšne dokaze opirajo, v postopkih z izrednimi pravnimi sredstvi ne morejo obstati. V tem smislu imajo sodbe ESČP *ex tunc* učinek tudi za številne druge primere, ki pred ESČP sploh niso bili (in ne bodo). V obravnavani zadevi je Ustavno sodišče samo ugotovilo, da je vprašanje uporabe prometnih podatkov, pridobljenih na podlagi pozneje razveljavljene ureditve, odprto v več deset kazenskih postopkih, ki so še v teku.

4. Prevedeno v enostavnejši jezik: zaradi stališč, ki jih ESČP oblikuje v deklaratornih sodbah (npr. glede protiustavnosti splošne in neselektivne hrambe prometnih podatkov), bodo v nacionalnih pravnih redih razveljavljene že razsojene kazenske zadeve. ESČP teh učinkov ne vidi neposredno, ker ne odloča o razveljavitvi obsodilnih sodb in ne sprašuje, kako se bo njegovo stališče udejanjilo v vseh drugih zadevah, v katerih so bili isti dokazi uporabljeni v dobri veri in na podlagi takrat veljavne zakonodaje.

5. Pri tem ESČP v okvirih svoje abstraktne presoje praviloma ne diferencira po intenziteti posameznega posega v pravico do zasebnosti. Če si ilustrativno zamislimo lestvico intenzitete kršitve od 1 do 10, je sodna kvalifikacija kršitve neke določbe EKČP (v tem primeru 8. člena) v veliki meri enaka, ne glede na to, ali je bil na primer nek prometni podatek hranjen nekaj dni ali tednov dlje, kot bi smel, ali pa je šlo za dolgotrajno in sistematično poseganje v komunikacijsko zasebnost (npr. z dvoletnim hranjenjem prometnih podatkov vseh uporabnikov mobilnih telefonov). Torej, pristop, vse ali nič – vmesnega nič. Tehtanja ni. ESČP lahko v posamezni zadevi sicer uporabi koncept "poštenega sojenja kot celote" in ugotovi, da uporaba takšnih podatkov ne vodi tudi do kršitve 6. člena EKČP, vendar to nacionalnim sodiščem v drugih, še odprtih zadevah ne razreši temeljnega problema: ob spoštovanju načela primarnosti EKČP in vezanosti na stališča ESČP bodo morala ta stališča upoštevati, pri čemer slovensko pravo in sodna praksa koncepta splošne presoje poštenosti postopka kot samostojnega kriterija ne pozna.

6. Nacionalna sodišča, drugače kot ESČP, ne morejo ostati na ravni deklariranja. Vsako pravno sredstvo mora, če naj bo učinkovito, imeti možnost razveljavitve obsodilne sodbe in začetka novega postopka, kadar ugotovljena kršitev to zahteva. To je bistvena razlika v funkciji: razveljaviti obsodilno sodbo in odrediti novo sojenje v zadevi, ki se nanaša na huda kazniva dejanja ali na korupcijo v sodstvu, je kvalitativno drugačna odločitev, kot zgolj ugotovitev kršitve in prisoditev pravične odškodnine (obsojena oseba pa ostane v zaporu). Teža odločitve je pri nacionalnem sodišču očitno

večja (obsojeni bo izpuščen, morda odšel iz države in se izogibal ponovnemu sojenju do zastaranja; takšne primere poznamo), čeprav izhaja iz iste konvencijske premise.

7. V takšnih okoliščinah je, menim, ravno institut svetovalnega mnenja primeren instrument, s katerim bi lahko Ustavno sodišče ESČP opozorilo na sistemske učinke njegove sodne prakse in na praktične težave, s katerimi se soočajo nacionalna sodišča, ko poskušajo doseči hkratno spoštovanje konvencijskih jamstev in učinkovito varstvo temeljnih dobrin, ki jih zasleduje kazensko pravo. Pri tem ne gre za spodkopavanje primarnosti EKČP ali avtoritete ESČP, temveč za iskren dialog o posledicah, ki jih imajo deklaratorne sodbe za nacionalne kazenske postopke. V literaturi je že opozorjeno, da ESČP v zadevah glede varstva zasebnosti vse bolj nastopa kot nekakšno evropsko "ustavno sodišče za zadeve zasebnosti", s čimer pa prevzema tudi odgovornost za razumljivost in operativnost svojih standardov v nacionalnih sistemih.²

8. Obžalujem, da večina te možnosti naslavljanja širšega, nikakor pa ne majhnega problema ni izkoristila in se je odločila, da bo vprašanje rešila zgolj z notranjo reinterpretacijo 37. člena Ustave, ESČP pa ne soočila z vprašanjem, kako naj nacionalna sodišča v luči njegovih odločitev ravnajo v drugih, še odprtih kazenskih zadevah. Soočen s tem dejstvom večine sem poskušal vsaj omiliti trdoto odločbe z odpiranjem vprašanja absolutnosti ekskluzije, primerjalnimi rešitvami in nevarnostjo "padanja" tudi večjih (za javno varnost nevarnih) kazenskih zadev. O tem v naslednjem delu tega ločenega mnenja.

II. O potrebi po jasnejšem prikazu primerjalnih pristopov k ekskluziji dokazov

9. Po tem torej, ko je večina sprejela spremembo stališča in v delu, ki se nanaša na hrambo prometnih podatkov, sledila sodbi ESČP v zadevi *Škoberne proti Sloveniji*, bi po mojem mnenju Ustavno sodišče moralo storiti še dva dodatna koraka:

- jasno bi moralo povedati, da ugotovitev nezakonitosti ali celo protiustavnosti izvora dokaza sama po sebi še ne odgovarja na vprašanje, kakšna procesna sankcija je v konkretnem kazenskem postopku nujna;
in
- rednim sodiščem bi transparentno prikazalo, kako se z istimi težavami spopadajo tuja sodišča, zlasti glede presoje, ali dokaz, pridobljen v dobri veri na podlagi pozneje razglašene protiustavne ureditve, nujno terja izločitev ali pa se dopusti njegova uporaba ob ustreznih varovalkah.

10. Žal večina v obrazložitvi odločbe ostane pri relativno abstraktni ugotovitvi, da se Ustavno sodišče o absolutnosti ekskluzije dokazov še ni izreklo in da je vprašanje razmerja med kršitvami temeljnih pravic in procesno ekskluzijo pretežno stvar razlage 18. člena ZKP pred rednimi sodišči. S tem formalno sicer ohrani odprt prostor za razvoj

² Prim. B. van der Sloot, How the European Court of Human Rights gradually became a European Constitutional Court for privacy cases, JIPITEC,11 (2020), str. 160 in nasl.

sodne prakse, vendar rednim sodiščem ne ponudi tistega, kar v takšnih situacijah najbolj potrebujejo: razumljivega okvira, v katerem se lahko gibajo, in vpogleda v to, kako podobne probleme rešujejo sodišča v drugih državah.

11. Sam sem zato predlagal, naj se v odločbo vključi vsaj strnjen prikaz nekaterih temeljnih primerjalnih izhodišč:

"Države članice EU se različno spopadajo s tem vprašanjem. Tako nekatere strogo izločajo tovrstne dokaze (npr. Estonija), večina držav članic EU pa uporabo takšnih dokazov dopušča, saj šteje, da je pravica do poštenega sojenja kljub vsemu zagotovljena. Razlike med pristopi so deloma povezane z razumevanjem, da ugotovljena nezakonitost (ali protiustavnost) ureditve hrambe podatkov še ne daje avtomatičnega odgovora na vprašanje procesne sankcije v konkretni kazenski zadevi: presoja se tudi, ali in v kolikšni meri je bil s tem dejansko prizadet položaj obrambe ter poštenost postopka kot celote. Pri tem se v tehtanje (ob upoštevanju zahtev učinkovitega varstva človekovih pravic) vključujejo tudi legitimni cilji kazenskega prava, zlasti varstvo javne varnosti, pravic žrtev in zaupanje javnosti v delovanje kazenskega pravosodja, pa tudi vidik pravne varnosti, kadar so organi ravnali na podlagi takrat veljavnega prava. Prim. npr. poročilo Eurojust: The effect of Court of Justice of the European Union case-law on national data retention regimes and judicial cooperation in the EU, november 2024, dostopno na <https://www.eurojust.europa.eu/publication/effect-court-justice-european-union-case-law-national-data-retention-regimes-judicial-cooperation>.

Prim. tudi sodbo irskega Vrhovnega sodišča People v. Graham Dwywer z dne 31. 7. 2024, v kateri je Vrhovno sodišče ob stališču SEU v zadevi Commissioner of An Garda Síochána uporabo spornih prometnih podatkov dopustilo. Presodilo je namreč, da ni šlo za namerno in zavestno kršitev, saj je irska policija delovala v dobri veri in v skladu z veljavno zakonodajo v tistem času ter ni mogla vedeti, da bo SEU kasneje takšno ureditev razveljavilo, izločitev dokazov pa bi nesorazmerno ogrozila poštenost kazenskega postopka, saj so bili podatki ključni in ni bilo zlonamernega ravnanja organov pregona. Po presoji sodišča sta resnost kaznivega dejanja in javni interes v obravnavani zadevi terjala, da se ti dokazi uporabijo pri sojenju, sicer bi bil omajan ugled sodnega sistema.

Takšen pristop hkrati implicira, da posledice ugotovljenih pomanjkljivosti režima hrambe niso nujno enake v vseh primerih: stroga avtomatična izločitev v vseh (tudi številnih starejših) zadevah lahko vodi do izidov, ki bi bili težko združljivi s funkcijo kazenskega pravosodja in s pozitivnimi obveznostmi države pri varovanju temeljnih dobrin. To pa ne pomeni, da je izločitev (ali vsaj prepoved opiranja na dokaz) izključena: posebej v primerih, ko sporni podatki odločilno determinirajo dokazni zaključek ali ko

obramba zaradi načina pridobitve/obdelave teh podatkov ni imela realne možnosti učinkovitega izpodbijanja, lahko zahteva po učinkovitem varstvu pravic terja strožjo procesno posledico."

12. Kljub temu da je s to odločbo na ustavno raven povzdignjena kršitev pravil hrambe in uporabe prometnih podatkov,³ pa to ne pomeni, da predvsem drugi odstavek 18. člena ZKP sploh ni odprt za razlago.⁴ V njem ni (pomembnega) časovnega elementa (v času uporabe dokaza je ta bil zakonito pridobljen) in drugih elementov (dobra vera, odsotnost vedenja, kako bo nekaj urejeno v prihodnosti, itd.), o katerih pišem. To pomeni tudi, da bi se lahko kazenska sodišča prek 156. člena Ustave ponovno obrnila na Ustavno sodišče in ga soočila z vprašanjem absolutnosti ekskluzije dokazov. Zato mislim, da vsebinska odločitev (sledenje odločitvi v zadevi *Škoberne* in sprememba stališča Ustavnega sodišča) še ne pomeni, da trči z dodatkom, kot se ga predlagal. To, seveda, ne pomeni, da predlagam rahljanje prekluzije brez premisleka in kar počez. Tega (vprašanja "kako") se dotaknem v nadaljevanju.

13. Na podobne dileme opozarja tudi Erbežnik (že leta 2009).⁵ Opiše, da je hrvaški Zakon o kazenskem postopku s spremembami 10. člena redefiniral izločitev dokazov tako, da je izrecno uvedel utilitaristično tehtanje med težo posega v pravico in težo kaznivega dejanja: pri določenih hudih kaznivih dejanjih se lahko sicer nezakonito pridobljen dokaz vseeno uporabi, kadar "*interes kaznenog progona i kažnjavanja počinitelja preteže nad povredom prava*", hkrati pa zakon določa varovalko, da sodna odločitev ne sme temeljiti izključno na takem dokazu. Avtor pri tem posebej poudari ustavnopravno napetost med takšno zakonsko izjemo in ustavno prepovedjo uporabe nezakonito pridobljenih dokazov, ki jo vsebuje hrvaška ustava. Hrvaški model tako ilustrira dvoje: prvič, da se tudi zakonodajalec ne more izogniti vprašanju, kako razmerje med varstvom pravic in javnim interesom kazenskega pregona normativno uravnotežiti, in drugič, da strogo in absolutno razumljeno ekskluzijsko pravilo v praksi sili v iskanje normiranih izjem, kadar bi sicer resno ogrozilo funkcijo kazenskega pravosodja. V pravni teoriji se podobna razmišljanja razvijajo v okviru koncepta t. i. "tainted evidence" in dvojne funkcije ekskluzije (generalno-preventivna in integritetna funkcija). Avtorji opozarjajo, da je treba razlikovati med primeri, v katerih je kršitev posledica zavestnega in arbitrarnega ravnanja organov pregona ali pravosodja, in

³ Zaradi spremembe stališča v predmetni zadevi, da je v primeru protiustavne hrambe prometnih podatkov tudi njihova uporaba v neskladju z Ustavo, takšna kršitev ni več zgolj zakonska, ampak ustavna. Zato bi bilo na mestu tudi vprašanje, ali bodo sodišča takšne dokaze vseeno uporabila. Vendar kot pišem zgoraj, to še ne pomeni, da je 18. člen ZKP popolnoma zaprt za razlago in da sodišča nikoli nimajo nobene možnosti tovrstne dokaze kljub vsemu uporabiti.

⁴ Določa: "(2) Sodišče ne sme opreti sodne odločbe na dokaze, ki so bili pridobljeni s kršitvijo ustavno določenih človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot tudi ne na dokaze, ki so bili pridobljeni s kršitvijo določb kazenskega postopka in je zanje v tem zakonu določeno, da se sodna odločba nanje ne more opreti, ali ki so bili pridobljeni na podlagi takega nedovoljenega dokaza."

⁵ A. Erbežnik, Vprašanje ekskluzije - Primerjava Evropskega sodišča za človekove pravice ter slovenskega in hrvaškega sistema, *Revus*, št. 11 (2009), str. 183–208.

primeri, v katerih so organi ravnali v dobri veri na podlagi veljavne ureditve, za katero šele kasneje (tudi s pomočjo strasbourške ali luksemburške sodne prakse) postane jasno, da ni skladna s temeljnimi pravicami.⁶

14. S tem, ko se je večina odločila, da v odločbo ne vključi jasnejše primerjalnopravne orientacije in da se do vprašanja ekskluzije, kljub izrecni spremembi stališča glede 37. člena Ustave, opredeli le na zelo splošni ravni, je po mojem mnenju zamudila priložnost, da bi rednim sodiščem in zakonodajalcu transparentno sporočila, s kakšnimi težavami se v podobnih primerih soočajo tudi druga sodišča in kje se (ob spoštovanju temeljnih pravic) vseeno prepozna prostor za sorazmerno presojo procesnih posledic. S tem se vračam k vprašanju iz 12. točke; kako takšen razmislek sploh udejanjiti. Gotovo previdno in s poglobljenim premislekom;⁷ zakonodajalec na abstraktni ravni (za vse vnaprej nedoločene primere, *ex ante*), sodišča pa na podlagi posameznih primerov (*ex post*), z ustavnoskladno razlago drugega odstavka 18. člena ZKP. Menim, da takšna razlaga v določenih primerih ni nemogoča.

III. O razmerju med varstvom pravic obdolženca in javno varnostjo

15. V tem ločenem mnenju ne zagovarjam oslabitve procesnih jamstev obdolžencev ali relativizacije prepovedi arbitrarnih posegov v komunikacijsko zasebnost. Govorim o specifični kategoriji primerov, kjer so organi pregona in sodišča ravnali (v dobri veri) na podlagi ureditve, ki je bila takrat veljavna in jo je država sprejela z namenom uskladitve z zahtevami prava EU, pri čemer ni bilo mogoče vnaprej predvideti, da bo ta ureditev kasneje ocenjena kot neskladna z EKČP ali Ustavo. V takšnih primerih ni mogoče govoriti o ravnanju, ki bi ga bilo mogoče pripisati policiji ali sodiščem kot zavestno kršitev; problem je sistemske narave. Vendar so posledice, če se vzpostavi trdo pravilo avtomatične procesne ekskluzije, konkretne: v številnih zadevah, v katerih so bili prometni podatki pomemben ali celo ključni del dokaznega mozaika, bo prišlo do razveljavitve obsodilnih sodb in sprostitve oseb, obsojenih za huda kazniva dejanja.

16. Seveda je treba vedno izhajati iz tega, da kazenski postopek ne sme temeljiti na dokazih, pridobljenih z grobim in zavestnim kršenjem temeljnih pravic. Toda v primerih, kjer organi ravnajo v dobri veri, v prepričanju in skladno z veljavno zakonodajo, ki je šele kasneje ocenjena kot protiustavna, se legitimno postavlja vprašanje, ali trdo in avtomatično pravilo ekskluzije vedno ustrezno uravnoteži vse ustavno varovane dobrine. Med njimi ni le pravica obdolženca, temveč tudi javna varnost, pravice žrtev ter zaupanje v učinkovitost kazenskega pravosodja, ki ima v pravni državi prav tako pomembno mesto.

⁶ Prim. K. Zajac, The Admissibility of Tainted Evidence in Criminal Proceedings as a Rule of Law Issue under the ECHR, dosegljivo: <https://edepot.wur.nl/687510> (22.1.2026).

⁷ Prim. tudi A. Erbežnik, Obstoječa pravila glede nezakonitih dokazov v kazenskem postopku kot ustavna vrednota republike, ki jemlje človekove pravice resno, Pravna praksa, št. 1-2 (2026), str. 14–16.

17. Obžalujem, da večina v obrazložitvi ni bila pripravljena niti na minimalen korak v smeri, ki sem jo predlagal: da bi v odločbi vsaj priznala, da gre za težko ustavnopravno dilemo, ki ni enostavno rešena z abstraktno navedbo, da se Ustavno sodišče o absolutnosti ekskluzije dokazov še ni izreklo, in da bi opozorila na razloge, zaradi katerih številne druge države članice EU v podobnih situacijah izbirajo bolj diferencirane rešitve.

IV. Še opomba o zadevi Škoberne

18. Posebej zgovoren je tudi procesni vidik zadeve *Škoberne*, ki ji odločba sledi. Iz obrazložitve sodbe ESČP izhaja, da je sodišče opravilo razmeroma široko presojo in se ni omejilo zgolj na vprašanje *uporabe* prometnih podatkov v konkretnem kazenskem postopku, temveč je obravnavalo tudi sam režim njihove *hrambe*. To je storilo, čeprav je pritožnik pred Ustavnim sodiščem po vsebini izpodbijal uporabo prometnih podatkov, posledično pa se je tudi Ustavno sodišče v svoji odločbi omejilo na ta vidik. ESČP je torej predmet presoje razširilo onkraj tistega, kar je bilo pred nacionalnimi organi izčrpano v klasičnem pomenu zahteve iz 35. člena EKČP, izhajajoče iz subsidiarne pristojnosti in posledično materialne izčrpanosti (očitno zato, ker je presodilo, da gre za sistemsko vprašanje ureditve hrambe prometnih podatkov).

19. Tak pristop razumem z vidika ambicije ESČP, da v zadevah sistemske narave zagotovi učinkovito konvencijsko varstvo. Vendar pa takšna razširitev predmeta presoje onkraj tistega, kar je bilo pred nacionalnimi sodišči dejansko odprto (materialno izčrpano), dodatno pogloblja razkorak med deklaratorno naravo strasbourških sodb in razveljavitvenimi pooblastili nacionalnih sodišč. Zato sem do takšnega postopanja kritičen. ESČP se pri tem tudi ni treba ukvarjati z vprašanjem, kako bodo njegove ugotovitve vplivale na številne druge pravnomočno končane ali še tekoče kazenske postopke, v katerih so bili prometni podatki uporabljeni na podlagi takrat veljavne zakonodaje. Nacionalna sodišča pa se s temi posledicami nujno soočajo, in prav zato se mi zdi pomembno, da bi v takšnih primerih imela možnost, da skozi mehanizem svetovalnega mnenja ESČP neposredno opozorijo na te sistemske učinke.

V. Zaključek

20. Stališča, ki jih zagovarjam v tem ločenem mnenju, niso usmerjena proti varstvu človekovih pravic obdolžencev, temveč proti enostranskosti pri razumevanju ustavnih zahtev v položaju, ki je izjemno kompleksen. Ustava in EKČP obvezujeta sodišča, da učinkovito varujejo komunikacijsko zasebnost in druga procesna jamstva, hkrati pa ne dopuščata, da bi se pri tem spregledale druge ustavno varovane dobrine – zlasti javna varnost, pravice žrtev, zaupanje v delovanje kazenskega pravosodja in pozitivne obveznosti države pri preprečevanju in sankcioniranju hudih kaznivih dejanj. Pravo EU in praksa ESČP na to izrecno opozarjata, tudi v kontekstu posegov v komunikacijsko zasebnost zaradi boja proti hudemu kriminalu in varovanja javne varnosti; vendar se

po mojem mnenju ta vidik v obrazložitvi predmetne odločbe v veliki meri ustavi na deklaratorni ravni in ne dobi operativne teže pri oblikovanju procesnih standardov.

21. Ustavno sodišče pri tem ne bi smelo prezreti, da ima njegova interpretacija neposredne in konkretne posledice za delovanje kazenskega prava. Če se vzpostavi razumevanje, po katerem kombinacija razglasitve splošne in neselektivne hrambe za protiustavno ter kasnejše uporabe tako hranjenih podatkov v kazenskem postopku praviloma vodi v razveljavitev obsodilnih sodb, ne da bi se hkrati ponudil jasen okvir za diferencirano presojo procesnih posledic (vključno z možnostjo rahljanja radikalne ekskluzije), to v praksi pomeni tudi oslabitev učinkovitosti kazenskega pregona. Ustavno sodišče se s tem posredno dotika samega jedra kazenskega prava, njegove sposobnosti, da v razumnem ravnotežju z varstvom pravic posameznika opravlja svojo funkcijo zaščite temeljnih dobrin v družbi. Z istem vprašanjem se bo moral soočiti tudi zakonodajalec, ko bo presojal, ali sedanja ureditev drugega odstavka 18. člena ZKP, kot radikalno in časovno neodvisno ekskluzijsko pravilo, še ustrezno odraža ustavnopravne zahteve in evropski okvir varstva osebnih podatkov. Stroga in toga zakonska ureditev ekskluzije, ki ne dopušča razlikovanja med zavestnimi kršitvami temeljnih pravic in ravnanjem v dobri veri na podlagi pozneje razveljavljene ureditve, lahko resno ovira učinkovitost kazenskega postopka in sposobnost države, da izpolni svoje pozitivne obveznosti na področju kazenskega prava.

22. V klasični podobi tehtnice, ki jo pogosto uporabljamo pri razlagi temeljnih pravic, na eni strani stojijo procesna jamstva obdolženca in stroge zahteve glede zakonitosti posegov v zasebnost, na drugi pa javna varnost, pravice žrtev in učinkovitost kazenskega sistema. V tej odločbi, kot je sprejeta, se mi zdi, da je ena stran tehtnice dobila skoraj vso težo, druga pa je ostala pretežno v deklaratorni ravnini: na javno varnost se sklicujemo, a je v ključnih normativnih izpeljavah ne upoštevamo in ne priznamo. Prepričan sem, da bi bilo mogoče, ob enaki zavezanosti varstvu človekovih pravic, zavzeti pristop, ki bi bolj transparentno priznal to dvoličnost položaja ter ki bi rednim sodiščem in zakonodajalcu dal jasnejše smernice, kako v podobnih primerih v prihodnje uravnotežiti ustrezno varstvo pravic obdolžencev in nujno učinkovitost kazenskega prava. Slednja je zame pomembna in jo jemljem resno, ne le deklaratorno.

dr. Rajko Knez
Sodnik